

BOOKA.

Knjiga **136**

**KARL UVE KNAUSGOR
U ZIMU**

Naslov originala

KARL OVE KNAUSGÅRD

OM VINTEREN

Copyright © Karl Ove Knausgård and

Forlaget Oktober 2015

First published with the title Om vinteren in
2015.

All rights reserved.

ZA IZDAVAČA

Ivan Bevc

Nika Strugar Bevc

© za srpsko izdanje

BOOKA

11000 Beograd, Kapetan Mišina 8

office@booka.in

www.booka.in

PREVOD S NORVEŠKOG

Radoš Kosović

LEKTURA

Agencija Tekstogradnja

KOREKTURA

Borka Slepčević

PRELOM

Bodin Jovanović

DIZAJN KORICA

Jakov Jakovljević

ŠTAMPA

DMD Štamparija

Beograd, 2020.

Tiraž 2000

Sva prava zadržana.

Nijedan deo ove knjige ne može se koristiti
niti reprodukovati u bilo kom obliku bez
pismene saglasnosti izdavača.

U ZIMU

KARL UVE KNAUSGOR

Sadržaj

Pismo nerođenoj ćerki, 2. decembar

DECEMBAR

Mesec	21
Voda	25
Sove	27
Vodeni majmuni	31
Prvi sneg	35
Rođendan	39
Novčići	41
Kristina	45
Stolice	47
Refleksija	51
Cevi	53
Nered	55
Zimski zvuci	59
Božićni pokloni	63
Deda Mrazovi	67
Gosti	71
Nos	75
Plišane životinje	79
Hladnoća	81
Vatromet	85

Pismo nerođenoj ćerki, 1. januar

JANUAR

Sneg	97
Nikolaj Astrup	99
Uši	103
Bjern	107
Vidra	109
Društvo	113
Pogrebna povorka	117
Vrane	119
Postavljanje granica	123
Kripta	127
Zima	131
Seksualni nagon	133
Tomas	137
Voz	141
Georg	143
Četkice za zube	147
Jastvo	151
Atomi	155
Loki	159
Šećer	163

Pismo novorođenoj ćerki, 29. januar

FEBRUAR

Šupljine	175
Razgovor	179
Lokalno	183
Štapići za uši	187
Petlovi	191
Riba	195
Čizme	199
Životni osećaj	203
J.	207
Autobusi	211
Navike	215
Mozak	217
Seks	221
Smetovi	225
Tačka nestajanja	229
Sedamdesete	233
Vatra	237
Operacija	241
Šahtovi	245
Prozori	249

Pismo nerođenoj ćerki

2. DECEMBAR. Ležala si u stomaku celog leta i cele jeseni. Okružena vodom i tamom prolazila si kroz različite fetalne stadijume, koji gledani spolja liče na evoluciju ljudskog roda, od praiistorijskog bića nalik na račića, s repolikom kičmom i tako tankom kožom oko centimetarskog tela da se unutrašnjost jasno vidi kroz nju – nalik na kabanicu od prozirne plastike, koju ćeš jednom videti i tad možda kao i ja pomisliti da ima nečeg opscenog u njoj, možda zato što nam deluje neprirodno da se koža providi, a takva kabanica je vrsta kože koju stavljamo na sebe – do prvog sisarskog obličja, kad dominantna odlika više nije kičma, već glava, ogromna u odnosu na uzani savijeni donji deo tela i nepojmljivo tanke, svilenkaste noge i ruke, da i ne pominjem njihove prste, tanane poput igle. Crte lica još nisu razvijene, oči, nos i usta samo se naziru, otprilike kao na skulpturi kojoj tek predstoje fini radovi. U suštini i jeste tako, samo što se proces odigrava iznutra: ti menjaš sebe, ti se ispoljavaš u mesu. Tako si izgledala, mutnih i nejasnih crta lica, kada smo krajem juna bili na odmoru na Gotlandu, u kući koja se nalazila duboko u šumi na Foreu, na maloj čistini

sred silnih borova, gde je vazduh mirisao na so, a more šuštalalo među stablima. Pre podne smo se kupali, na jednoj od dugih, uzanih baltičkih plaža, ručali smo u restoranu, uveče gledali filmove u kući. Tvoja najstarija sestra tada je imala deset godina, mlađa sedam, a tvoj brat pet, skoro šest. Mnogo je buke s njima, posebno s devojčicama, koje su toliko blizu po godinama da većito imaju potrebu da uspostavljaju distancu između sebe, pa izbijaju svađe a ponekad i tuče, ali nikad na plaži, nikad dok se kupaju, tada se slažu oko svega, i tako je oduvek bilo: u vodi nestaju svi sukobi, svi problemi, tada zaborave sve oko sebe i samo se igraju. Takođe strašno vole svog mlađeg brata, misle da je mnogo sladak, i ponekad izjave da bi se udale za njega da im nije brat. Dva meseca nakon toga on je imao svoj prvi dan škole, bilo je to krajem avgusta, a ti si još ležala malena u svojoj tami, glave džinovske u odnosu na telo, nogu kao grančice, ali s noktima na prstićima koje si već mogla da pokrećeš, što si verovatno i činila, možda si stavljala palac u usta i sisala ga. Nisi imala pojma ni o čemu, nisi znala gde si, niti ko si, ali mutno, mutno si sigurno znala da jesi, pošto je bilo razlika u tvojim stanjima, jer i ako ništa nisi osećala dok ti šaka pluta pored glave, sigurno bi nešto osetila kad je staviš u usta, i ta razlika, da je ovo nešto, a ono nešto drugo, verovatno je izvorište svesti. Ali sigurno nije bilo ničeg preko toga. Svi zvuci koji su dopirali do tebe, glasovi i brujanje motora, kričanje galebova i muzika, lupa, treska, povici, sigurno su samo bili prisutni, kao i tama i voda, nešto što nisi razlučivala kao zasebnu stvar, jer svakako nije bilo razlike između tebe i tvog okruženja: samo si bila nešto što raste, što se širi. Bila si tama, bila

si voda, bila si njihanje kad ti se majka penje uza stepenice. Bila si toplota, bila si san, bila si malena razlika koja nastane kad se probudiš.

Ali jednom ćeš videti slike prvog školskog dana tvog brata; jedna visi na zidu trpezarije, na njoj se sve troje osmehuju, svako na svoj osoben način, s baštom što svetluca na jutarnjem suncu u pozadini, u novoj školskoj odeći, pod plavim nebom poznog leta.

Ovo zvuči idilično i srećno. A tako je i bilo, dani na plažama Forea i prvi dan škole bili su dobri dani. Ali kada jednom ovo budeš čitala, draga moja, ako sve prođe kako treba i ako trudnoća normalno proteče, čemu se nadam i u šta verujem, iako garancije nema, znaćeš da život ne izgleda tako, da sunčani dani puni smeha nisu pravilo, iako ima i njih. Prepušteni smo jedni drugima. Sva naša osećanja, htenja i želje, čitav naš individualni psihološki sklop, sa svim svojim čudnim kucima i tvrdim pločama, okoštanim nekada rano u detinjstvu i gotovo neprobojnim, suočavaju se s tuđim osećanjima, htenjima i željama, njihovim individualnim psihološkim sklopom. Iako su naša tela prosta i gipka, sposobna da piju čaj iz najtanjeg i najfinijeg kineskog porculana, i iako smo dobrih manira, pa najčešće znamo šta različite situacije zahtevaju od nas, naše duše ipak liče na dinosauruse, velike su kao kuće, kreću se teško i sporo, ali ako se uplaše ili naljute, mogu biti opasne po život, ne libe se da povrede ili ubiju. Ovom slikom hoću da kažem da spolja sve može delovati nesporno, dok se unutra dešavaju sasvim drugačije stvari, sasvim drugačijeg formata. Dok je spolja reč samo reč, koja padne na zemlju i nestane, unutra može prerasti u nešto ogromno, što će ostati dugi niz godina. I dok je spolja

događaj samo događaj, često nesporan i uvek brzo prevaziđen, unutra može biti presudan, i roditi strah, koji sputava, ili ogorčenost, koja sputava, ili naprotiv preteranu samouverenost, koja ne sputava ali može dovesti do pada koji to čini. Poznajem ljude koji piju flašu žestokog alkohola dnevno, poznajem ljude koji gutaju lekove za smirenje kao bombone, poznajem ljude koji su pokušali da se ubiju, jedan je hteo da se obesi na tavanu ali su ga našli, drugi se predozirao u krevetu, ali ga je hitna pomoć odvela u bolnicu. Poznajem ljude koji su duže vreme boravili u psihijatrijskoj bolnici. Poznajem ljude koji pate od šizofrenije, od manične depresije, koji imaju psihoze, koji nikako ne mogu da srede svoj život. Poznajem ljude koji su ogorčeni i koji krivicu za svoje stanje ili neuspeh svaljuju na druge, najčešće se pozivajući na događaje od pre deset, dvadeset ili trideset godina. Poznajem ljude koji tuku svoje bližnje, i poznajem ljude koji pristaju na sve, zato što više ništa ne očekuju od života.

Sva ta okoštala mizerija, sve te patnje i taj gubitak smisla takođe su deo života, i toga ima svugde, ali ne vidi se lako, ne samo zato što izvire iz unutrašnjeg života već i zato što većina to pokušava da sakrije, i zato što se to teško priznaje: život treba da bude svetao, život treba da bude lak, život treba da podrazumeva nasmejanu decu koja trče kroz plićak na plaži, koja se osmehuju foto-aparatu prvog dana škole, puna iščekivanja i uzbuđenja.

Kad dete treba odvesti u školu prvog dana, što ćemo, nadajmo se, jednom učiniti i sa tobom, za roditelje je to trenutak za pamćenje, ali i srceparajući, jer dete mora samo da se snalazi u školi, gde će provoditi većinu

svojih dana sledećih petnaest godina. To u stvari i treba da nauči, rekao bih, da bude sa drugima – jer znanje po sebi nije tako važno, njega će ionako steći pre ili kasnije. Pre nekoliko godina je jednoj od tvojih sestara bilo teško, video sam to, ali ništa nisam mogao da učinim povodom toga. Htela je da se druži s nekim devojčicama. Nekad su se igrale s njom, i tada je bila srećna, nekad se nisu igrale s njom, i tada je sama šetala školskim dvorištem, sama sedela u biblioteci čitajući na velikom odmoru. Ništa nisam mogao da učinim. Mogao sam da razgovaram s njom, ali, kao prvo, ona nije htela da govori o tome, i kao drugo, šta bih uopšte mogao da kažem da joj pomognem? Da je beskrajno dobra, beskrajno lepa, i da je to sasvim beznačajna epizoda na samom početku jednog života koji će se razvijati na tako bogat način da ni sama neće moći sve da pohvata? Ništa nije značilo što ja mislim da je dobra kad one to ne misle. Ništa nije značilo što ja mislim da je duhovita i pametna kad one to ne misle. Jedne večeri smo se šetali, samo nas dvoje, i tada me je pitala da li možemo da se preselimo. Pitao sam je gde. U Australiju, odgovorila je. Pomislio sam da nema dalje od toga. Pitao sam zašto Australija? Odgovorila je da tamo imaju školske uniforme. Šta će ti školska uniforma?, pitao sam. Zato što svi nose isto, odgovorila je. Zašto je to važno?, pitao sam. Zato što niko ne kaže da sam lepa kad obučem nešto novo, rekla je. Da li se ja lepo oblačim?, pitala je i pogledala me. Naravno, odgovorio sam i skrenuo pogled jer su mi oči zasuzile. Pa ti se mnogo lepo oblačiš.

Poteškoće čekaju i tebe. Ali ima još vremena do toga! Sad je decembar, rodićeš se za tri meseca, pa će uslediti

nekoliko godina kada ćeš potpuno zavisiti od nas i živeti u nekakvoj simbiozi, sve do tog avgustovskog dana kada ćemo i tebe otpratiti na prvi dan škole. Kad budeš čitala ovo, taj događaj će biti mnogo godina star i spadaće u tvoja mnoga sećanja.

Juče je temperatura drastično pala, uveče je bilo ispod nule, sve bare su se zaledile i automobil je bio načičkan injem. Pre nego što sam legao stajao sam pred kućom gledajući nebo, sasvim vedro i puno zvezda. Kada sam ušao, Linda je poleđuške ležala na krevetu, poluotkrivenog stomaka. Sad se ritnula, rekla je. Govorila je o tebi. Možda će ponovo? Pogledao sam stomak, i tada, samo nekoliko sekundi kasnije, video sam da se na tren ispupčio, kao da se blago zatalasao, pomalo kao voda kad morsko biće prođe tik ispod površine. Bilo je to tvoje stopalo koje je iznutra šutnulo uvis. Da se sada rodiš, mogla bi da preživiš, ali samo za dlaku. Sanjaš kad spavaš i raspoznaješ zvuke koje čuješ.

Možda si već naslutila nešto o spoljašnjem svetu, a kada bi imala sposobnost promišljanja, verovatno bi pretpostavila da se svet sastoji od male mračne prostorije pune vode u kojoj plutaš, a da je sve spolja čisto auditivno i da se sastoji od raznoraznih zvukova. Da je to kosmos i da si sama u njemu. A možda je tako i ovde napolju, možda smo sami u velikoj crnoj prostoriji punoj zvezda i planeta, i možda izvan te prostorije ima zvukova iz još veće prostorije, do koje nikada nećemo moći da dopremo, već ćemo samo, s vremenom, sa same ivice kosmosa moći da slušamo njene zvuke.

Čudno je što postojiš a da uopšte ne znaš kako svet izgleda. Čudno je što postoji prvi put da čovek vidi nebo, prvi put da vidi sunce, prvi put da oseti vazduh na koži.

Čudno je što postoji prvi put da vidi lice, drvo, lampu, pidžamu, cipelu. U mom životu to se više skoro nikada ne dešava. Ali uskoro će. Za nekoliko meseci, prvi put ću videti tebe.

DECEMBAR

Mesec

Mesec, ta ogromna stena daleko gore koja prati Zemlju na njenom putovanju oko Sunca, jedino je nebesko telo u našoj neposrednoj blizini. Vidimo ga uveče i noću, kad odbija svetlost Sunca, tada skriven od nas, pa se čini da Mesec sâm svetli i da je glavni na nebu. Nekad se čini da je daleko i izgleda kao mala udaljena kugla, a nekad se približi i katkad visi kao veliki svetleći disk tik iznad drveća, nalik na brod koji se bliži luci. Golim okom može se videti da mu je površina neravna; neki delovi su mu svetli, drugi tamni. Pre otkrića teleskopa ljudi su mislili da tamna polja predstavljaju mora. Drugi su smatrali da su to šume. Sada znamo da su te senke ogromne ravnice od lave koja je nekada pokuljala iz jezgra Meseca, ispunila kratere na površini i stvrdla se. Ako čovek upre teleskop u Mesec, videće da je sasvim beživotan i go, da se sastoji od prašine i stenja, kao ogroman kamenolom. Nema ni daška vetra da se podigne s vremena na vreme; na Mesecu vlada tišina, nepokretnost, kao večna slika sveta pre života, ili sveta nakon života. Da li tako izgleda smrt? Da li nas to čeka? Verovatno. Na Zemlji, sred života koji buja, puže i leti, smrt poprima izvesnu blagost,

jer se čini da je i ona deo svega što niče i raste, te da se mi u to utapamo kad umremo. Ali to je iluzija, fantazija, san. Međuzvezdano ništavilo, apsolutna praznina i apsolutno crnilo, s večnom i beskrajnom samoćom koju podrazumeva, a koju zbog Meseca i njegove sličnosti sa Zemljom možemo nazreti, jedino je što nas očekuje. Mesec je oko neživog, slepo visi gore, ravnodušan prema nama i našim postupcima, prema talasima života koji se dižu i spuštaju daleko ispod njega. Ali moglo je biti drugačije, jer je Mesec tako blizu da možemo otputovati na njega, kao na nekakvo udaljeno ostrvo. Put traje dva dana. A nekada je Mesec bio mnogo bliži. Sada je oko trista hiljada kilometara daleko od nas; kada je nastao, bio je samo dvadeset hiljada kilometara udaljen. Sigurno je bio ogroman na nebu. Kad znamo kakva su neobična bića nastajala na Zemlji od iskona do danas, s najčudnijim odlikama kojima su odgovarala na razne fizičke uslove u svom okruženju, nije potreban preveliki skok mašte da bismo zamislili pojavu bića obdarenih svim odlikama potrebnim za prevaljivanje te kratke razdaljine u prostoru, kao što je život na zemlji oduvek prevljavao sve razdaljine, i do najudaljenijih ostrva, šireći se svuda. Rastavić, ta primitivna preistorijska biljka, zar je nezamislivo da je njegovo vreteno moglo razviti krilca koja bi ga ponela kroz atmosferu i polako izbacila u svemir, da bi nekoliko nedelja kasnije meko sleteo u prašinu Meseca? Ili meduze, zar nisu mogle da napuste more i odlebe kao zvona u vazduhu? Zar bi takva vazдушna bića bila išta čudnija od bioluminiscentnih, slepih stvorova dubokih mora? Da i ne govorimo o pticama. Tada bi život na Mesecu ličio na zemaljski, ali bi ipak bio drugačiji, kao nekakva radikalna verzija Galapagosa, pa bi

lunarne ptice, skoro bestežinske, od kiseonika nezavisne, mogle u jatima da doleću na Zemlju, isprva vidljive kao daleke, daleke tačkice koje polako rastu, pa bi onda na svojim ogromnim tananim krilima jedrile nad poljima, blistajući na svetlosti Meseca, tog ishodišta svetog i zastrašujućeg u očima ondašnjih ljudi.

Voda

Svakog dana voda stoji na stolu, u velikom staklenom bokalu. Sasvim je čista, sasvim providna, i po sebi nema nikakav oblik: ako je sipam u čaše naše dece, odmah će se oblikovati prema novim zidovima. Ako je slučajno prospem, različite se po stolu, blago ispupčena, i možda će pokapati po podu, jer to je najtipičnija odlika vode, da uvek teži najnižoj tački u prostoru. Kad napolju pada kiša, kapi se polako slivaju niz prozor, na okvir, gde se sakupljaju u grozdove, koji se otkidaju i padaju na kamenu ploču ispod, dok se voda iz čaša naše dece, koje oni tako pohlepno prislanjaju na usne, sliva niz njihovo grlo. Teško je pojmiti da ta tečnost, bez sopstvene boje, bez sopstvenog ukusa, i bez sopstvenog oblika, toliko podatna i potpuno u vlasti svog okruženja, može imati ikakve veze s talasima koji se svake jeseni i zime podižu na moru duž obale i silovitom snagom udaraju kopno, s tim paklom pene, šuštanja i tutnjave, baš kao što je teško pojmiti da plamičak koji se tiho uzdiže na fitilju sveće ima ikakve veze sa ogromnim, kilometarskim požarima koji ponekad divljaju šumama i uništavaju sve na šta naiđu. Ali tako je. Voda stoji na stolu,

voda teče kroz slavinu. Voda čini da se ulice sjakte, da njive potamne, da livade zasvetlucaju. Voda žubori u potocima, obrušava se s litica, nepomično leži u velikim skupinama nasred šume. Voda okružuje kontinente. U detinjstvu, kada je svet bio nov, voda nas je privlačila. Bara, potok, zaliv. Tada se niko od nas nije pitao šta je to u vodi, ali ispunjavala nas je nečim, nekakvim nabojem, nečim nečuvenim i dramatičnim, nekakvom tamom. Voda je bila granica, naš svet se tu završavao, čak i ako je samo ležala kao bara u šumi nekoliko stotina metara daleko od osvetljenih kuća, ili pod betonskim mostom dole kod malog pristaništa, gde smo martovskih večeri ponekad skakali sa sante na santu, neobično vedri u plavičastoj tami, cipela i nogavica otežalih od vlage, dlanova pocrvenelih od hladnoće. Preko trideset godina kasnije vratio sam se tamo i našao se s najboljim drugom iz tog doba. Pitao sam ga da li se seća kako smo skakali po santama. Klimnuo je, čudeći se tome koliko i ja, lako smo mogli da nastradamo. I onda mi je ispričao nešto što se desilo prethodne godine. Išao je tim putem, bila je zima, kasno večer, sneg je padao i nije se dobro videlo, prelazio je most, i tu, duboko u crnoj vodi, ugledao je svetlost. Nagnuo se, šta kog đavola tu može da svetli na dnu? Bio je to automobil, skliznuo je s puta, verovatno nedavno. Pozvao je hitnu pomoć, došla je, ronioci su se spustili do automobila, izvukli vozača, udavio se. Automobil su izvadili sutradan, i mada to sâm nisam video, pred očima mi je živa slika vode koja kulja iz otvora karoserije automobila obešenog u vazduhu, pljuskujući po crnoj površini na kojoj se tope uskomešane pahulje.

Sove

Dok su lica drugih ptica grabljivica isturena, i u izvešnom smislu aerodinamična, kao produžetak tela u letu, s kljunom kao vrhom strele, sovino lice je pljosnato i okruglo, a kljun joj je mali, sličan nosu. To pljosnato i okruglo lice dodatno je naglašeno krugom perja, i čini se kao da je na glavi iskrčen prostor za sovino lice, nalik na čistinu u šumi, pa stoga izgleda ogoljeno, i gotovo starački. Možda se zato sova u folkloru smatra jezivom pticom, povezanom sa silama smrti: kad se sova oglasi nedaleko od kuće, neko će uskoro umreti. Ostale ptice grabljivice samo su ptice grabljivice. Iako se za orla govorilo da može odneti malu decu, pa se smatrao opasnim, nikada nije bio jeziv. Tako je zato što je orao jedno sa samim sobom, njegov lik i njegovi postupci čine celinu, a ta celovitost, koliko god okrutna bila – kao kada njegove moćne kandže kidaju meso, a žuti kljun mu se crveni od krvi dok mu oči neljudski zure pred sebe, bezdušne i hladne – ipak je predvidljiva. Jeza izvi- re iz nepredvidljivog, ambivalentnog, što prelazi iz jednog u drugo. Sova je ptica grabljivica, ali u licu podseća na starca. I mada i sovine oči zure, velike su i okrugle,

za razliku od svih ostalih ptica sove imaju kapke, pa trepću. Jednom sam video sovu, u zoološkom vrtu, i mada ne mogu reći da me je šokiralo kad je trepnula, ipak je bilo iznenađujuće. Nikad nisam ni pomislio na to da ptice ne trepću. Kada je ta sova, buljina, veličine deteta, iznenada trepnula, prešla je iz ptičjeg u ljudsko. Zajedno s njenim savršenim mirom odavala je utisak da zna nešto, da poseduje znanje dublje i istinitije od svega što je bilo oko nas, od asfaltirane osunčane staze pored kaveza, kioska u kojima su prodavali sladoled, sok i viršle, roditelja koji su gurali kolica s ruksacima ili decom unutra. Zato je sova u rimskoj mitologiji pratilac Minerve, boginje mudrosti, muzike i poezije. Kada je Hegel napisao da Minervina sova započinje svoj let tek u sumrak, mislio je na mudrost. To možemo shvatiti tako da mudrost ili spoznaja prate događaj kao što noć prati dan, ali i tako da mudrost pripada noći, mraku, mutnilu, snu, onome što se nalazi blizu mrtvog, ali nije mrtvo, u graničnom prostoru kojim se sove kreću u folkloru, kada svojim hućanjem najavljuju dolazak smrti u svet živih. A svakako možemo reći i da sovina mitološka veza s poezijom proističe iz iste predstave o graničnoj oblasti. Ali ono što sove jesu, po sebi, kao ptice, upečatljivije je od onoga što predstavljaju. Jer to što povezujemo sa sovinih ponašanjem, iz čega ona u našim očima izranja i čemu se vraća, ne pripada sovinoj ravnodušnoj i nagonskoj suštini grabljivice. Sove žive od ubijanja manjih životinja, koje kidaju kandžama i gutaju cele. Delove životinje koje ne svare, kao što su koža i kosti, posle povrate u vidu karakterističnih lopatica koje se mogu naći na šumskom tlu. Svaki deo sove prilagođen je tome, čak i krug perja oko lica, pošto taj

krug hvata zvuke poput levka, nalik na stare rogove za nagluve, a sove se u lovu pre svega orijentišu prema zvuku. Uši su im asimetrične, kako bi bolje lokalizovale izvoriste zvuka. Sove noću vide skoro stotinu puta bolje nego mi, a perje im je toliko meko da lete gotovo bešumno. Zato mogu sasvim tiho da lete kroz šumu u mrklom mraku ne sudarajući se sa stablima i granama, i tako na tlu nalaze plen koji ne dobija nikakvo upozorenje dok se kandže ne zariju u njega. Sova je samo to: tiha i efikasna ptica grabljivica. Ako je otkrivenje istiniti zadatak poezije, onda to treba da nam otkrije da je stvarnost to što jeste. Da je šuma, sa svojim gustim granjem i snegom pokrivenim tlom, stvarna. Da je mrak koji pada stvaran. Da je sova koja uzleće s grane i preleće njivu stvarna. Da su njeni bešumni zamasi krila stvarni, da su nevidljivi i nama nečujni zvučni talasi koji dopiru do njenih ušiju stvarni. Da je njeno naglo poniranje u letu stvarno, da je obrušavanje ka zemlji ispruženih kandži stvarno, da je miš u kojeg se kandže zarivaju stvaran. Da je crvenilo krvi na sivilu dlake stvarno kad krila zamahnu i sova poleti kroz tamu među drvećem, gde sledećeg trena iščezne.